

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — *Dante*.

A LA MES BELLA PARLA

Encara vius! ja 't sento. Debadas gents estranyas,
oh santa Llengua nostra, t' enmortallavan ja;
lo cor, la llar, la casa, las valls y las montanyas
y tot y fins lo cel nos parlan catalá.

Ets mes bonica y dolsa que 'ls cants del fadrinatge,
més pura y més flayrosa que 'l serenet del maig;
pero sí cridas guerra! més forta que l' oratge
quan bat l' espessa pluja que cau á raig á raig.

No hi ha lloch á la terra, per amagat que sia,
que alguna volta, oh Parla, no 't senti ressoná;
per tot arreu hont viuhem fills de la patria mia,
per tot arreu se plauhen parlar en catalá.

Y qu' es dols allá enrera del mar, en llunyas terras,
pe 'l catalá que 's troba ferit d' anyorament,
sentir la veu amiga que sent en nostras serras,
poguer parlá una estona sens traduir l' accent!

Tu fas blanir lo ferro quan planys y quan t' anyoras;
tu fas alsar las pedras quan cridas á lluytar;
oh-Llengua, n' ets tan dolsa, que tu la parla foras
que 'l cor esculliria sinó 'n tingués encar.

Ja sé que per combátre 't s' axeca vil creuhada;
pero per més que rebis bravadas de veri,
tu reviurás joyosa; pot la tempesta irada
ser llarga, pero sempre ve l' arch de Sant Martí.

¿No heu vist que quan se posa una riera estreta,
si enferguéu de pedras y herbam lo pas tapat,
tota escumosa y blanca l' aygua 's revolca inquieta,
fins que 'ls costats enbotza y corre ab llivertat?

Quan més vulgan que mori la nostra Patria bella,
nos semblará més dolsa, rebrá molt més condol;
la flor es més bonica quant surt de la poncella;
quan surt dels núvols negres es més lluent lo sol.

No tingas por, oh Llengua, per tu no mor lo dia;
res podrán fer las collas que volen ton esglay;
per més furienta y llarga que la ventada sia,
los roures balandreja, però no 'ls trenca may.

Encara aquí hi ha mares que tot l' amor que tenen
als seus infants l' espressan en catalana veu;
encara 'ls nens que jauhen en lo bressol, aprenen
en llengua catalana los noms de mare y Deu.

La dida méntres bressa al infantó que alleta,
per adormirlo canta cançons en catalá,
y en catalá recorda glories y amors lo poeta,
y en catalá la noya se posa á festejá'.

Encara pe 'l defora se senten las corandas;
encara las fadrinas, oh Llengua, 't fan de mel;
encara cors que 't volen trobas á totas bandas,
y á molts semblas la llengua que potsé 's parla 'l cel.

Oh Llengua catalana! oh Llengua dels meus avis!
més dolsa que las brescas y que 'ls petons d' amor!
jamáy ta mel, oh Llengua, rebujarán mos llavis;
te tinch com l' esperança, á mitj á mitj del cor.

Jamay puch oblidarte; los anys de ma infantesa,
las oracions primeras que l' ayre al cel s' en dú,
las festas de ma patria, mas glories, ma bonesa,
tot lo que més estimo, tot m' ho recordas tu.

Oh Llengua, pren coratge; estente encisadora,
sigas la gran regina com ho vas ésse' ahí;
no 'n fassis cas dels odís que 't té la gent traydora;
lo sol no 's mor, se pon; jamay podrás morí'.

Méntres los rius que regan la terra catalana
no fugen de llurs mares ó quedin sechs del tot;
méntres á sometent repiqui la campana
quan per carrers y plassas comensa l' avalot;
méntres nevada lluhi la pirenenca serra;
méntres ben drets s' axequin los pichs del Montserrat;
méntres hi haja espigas als camps de nostra terra,
y jayos ab las flamas al cor, y 'l cap nevát;

méntres cançons nos quedin; méntres hi haja historias
que escritas en sanch d' héroes, tinta que no fuig may;
contin que grans vam ésser y que tingnerem glories
per los quals vius reflectes no hi hagué pron espay;

méntres hi haja vellas y rónegas ruinas,
y ermitas hont hi resin lassets y pelegrins;
méntres hi haja masos y rojas barrelinas;
méntres d' amor bateguin minyonas y fadrins;

méntres la mar no estripi las platjas hont reposa;
méntres lo sol amplent de llum l' immensitat;
oh Llengua Catalana, ressonarás joyosa
pe 'ls plans y per las serras, pe 'l camp y la ciutat.

Joseph Martí y Folguera.

ALS CATALANS OBRERS

Vosaltres que viviu de la suor del tre-
vall y sou víctimes del mancamment de
la vida moral de l' ánima y fins, hi ha
vegades, de la material del còs, heu
sigut y serèu sempre els membres més
preferits d' eixa acció vindicadora del
catalanisme, altament social.

Es veritat que la vostra situació es
compromesa, per una banda, pels abu-
sos dels qui os xupan la sanch, explo-
tantvos com á màquina; y per altra,
pels qui os llevant la pell y 'ls vostres
fills de la llar, fentlos servir en la vida
gandula d' un quartel ahont els hi es
borran l' amor de casa y l' ágre del
treball; mes, per desgracia tambe ho és

que 'ls falsos apostols del socialisme,
aqueixos nous redemptors de la huma-
nitat (?), han explotat els vostres sen-
timents guiats per la passió y no per
la rahó; y vosaltres l' heu escoltada
llur veu de sirena, que os ha parlat de
la democracia afalayadora, ab el fi de
que ab vostra cooperació y entusiasme
los hi sirvessin d' esqueneta, pera po-
guer gaudir de totes les conseqüencies
que 'l llur cor corrumput pel vici ha
reclamat. ¿Quants de vosaltres ploreu
aquestes tristes conseqüencies?

De res os han servit, lo major de les
vegades, els sacrificis morals y mate-
rials pera sostindre una vaga, ó be la
xarrameca d' un perdulari, qui ab vos-
tres quartos s' ha donat á la bona vida,
y fins á l' aristocracia, tan bescantada
d' ell mateix; y tot aixó, no més que

pera fer la guerra al capitalista, y pera que al cap-de-vall l' obrer se quedi esclavistat com abans, y embrutit per les prédiques d' uns quants revolucionaris sembradors en vostres cors de la llevor del odi y de l' anarquia.

Per aquest camí, obrers catalans, no anirèu en lloch, á no ser en el mal-estar més aclapardor encara. Heu de saber, estimats obrers, qu' aqueixos que os predican la democracia no son més que una colla de brètols y perdularis, á qui no 'ls hi agrada doblegar la eskena pera guanyar, honradament, el nostre pa de cada dia. D' aixó prou ens en haurèu pogut convencer més de quatre còps.

Es precis, donchs, que á n' aqueixos tals se 'ls hi seguin les passes y se 'ls hi ofegui la veu; es precis que restin abandonats de tota la gent de bé y escarmentats en llurs hipocrecies y convencionalisme; sino més fatals que les explotacions del capitalista, al menys força.

Al dir tot aixó, no 'ns proposèm excitarvos á que renuncièu dels vostres ideals democràtics; ben al revés: ens plau que 'ls tingueu, y precisament per xò os endressèm aquestes ratlles, pera ensenyarvos que sols el programa catalanista es el qui pot satisfèrlos, y el qui, dins de sa acció indicadora y altament social, com hèm dit al principi, té en preferencia la educacio y la cultura del obrer.

El nostre programa es la personificació de la mateixa democracia; perque essent un crit de renaixença y, per lo tant reivindicador, dels nostres temps passats, forzosament deu esser demòcrata com ho foren aquestos, fins al punt de dir un dels nostres reys, que Catalunya era 'l poble més lliure del mon.

Y en prova, cal fullejar sa historia: La institució de sos Gremis, de sos Municipis y de ses Corts, no poden esser més demòcrates: lo mateix el rich que 'l pobre, el menestral que 'l dòcte magistrat vestian la honiosa gramalla de Conceller y ocupavan els millors llochs en la Diputació.

Y en quant als Gremis, institució profundament arrelada en l' antiga Catalunya, no 's podria pas trobar medi més escayen pera demostrar á l' esperit popular com á factor del esdevenir de tot poble. No hi havia, es veritat, en aquells temps, el *sufragio universal*, que donada la mesquinesa del cor del home es escombell para totes les concupiscencies humanes; però en cambi els gremis que 's formavan de tots els estaments, tenian vot y veu en les capdals corporacions de Catalunya. L' obrer, aleshores, tenia sos representats en el municipi, elegits de sa propia voluntat; los tenia, també, en les Corts, y aixis sos interesos eran defençats per ell mateix, perque ningú coneix més que ell lo que necessita. D' aquesta manera fou com els gremis arribaren á un grau tan alt de preponderancia dins de la vida del poble, que be 's pot dir que d' élls dependia la marxa de la política y dels interesos nacionals.

Ara potser alguns diran qu' aixó de tornar á l' antich no diu, ó bé que donada la degeneració y 'l modo d' esser de la nostra societat no es possible; mes aixó que en part pot haverhi quelcom de raho, no es aixis si 's mira que

nosaltres sols ens proposèm tornar als nostres dies l' esperit, sempre práctic. d' aquelles institucions tan catalanes. No somnièm pas aquells temps de la velluria, sinó ben al revés: somniem la vida moderna ab tots els seus avenços y grandeses, ab tot el seu progrès y cultura; més per lo mateix que al crit d' avenços y de grandeses os esplotan, els uns, les vostres forces fisiques, y 'ls altres, ab llurs predicots revolucionaris, les morals, os cridèm al camp del catalanisme ahont hi trobarèu la vera democracia, y la solució entenimentada de tots els vostres conflictes.

Cal dir que nosaltres trevallèm pera refer y dignificar la familia y en consecuencia l' obrer, al revés dels redemptors de la Humanitat (?); perque creyèm y estèm plenament convençuts que es el mellor fonament y basa pera regenerar la nostra societat, y ofegar lo baf del socialisme mal entès.

Es demòcrata com el qui més el catalanisme, y per xò els nostres obrers en lloch trobarán millors fonts pera anarhi á veure y apagar llur set.

Jordi Jordà.

Tortosa Octubre, 1901.

Les eleccions municipals

Nostre valent company *Lo Camp de Tarragona*, publica en son darrer número l' hermosissim y encoratjador manifest qu' una importantissima numió de tarragonins, de tota mena de classes y partits dirigeixen al històric poble de Tarragona. Lo daltabaix de nostra patria, després de les darreres lluytes col·lonials, han deixonat lo dormit entusiasme de la terra catalana y espentejat á sos fills cap' al veritable camí de nostra regeneració.

No altra cosa 's despren del valentíssim escrit que segueix:

«TARRAGONINS:

Fa molt temps que la nostra estima da ciutat sofreix els efectes d' una crisis espantosa, y essent inútil, com es, esperar dels poders públics profitosas midas y segurs remeys que vingan á aminorar ni á deturar sisquera aquesta decadencia nefasta que de mica en mica 'ns anorrea y mata totes las energias, creyèm arribada l' hora de congregarvos pera la defensa dels sagrats interesos comunals, cumplint el dever dels ciutadans dignes y honrats.

S' apropan las eleccions municipals. Dintre de poch, la lley us cridarà pera que trièu als mandataris que mereixin la vostra confiansa y poséu en sas mans l' hisenda y l' administració del poble. ¿Hem de seguir com fins ara, permetent, mercés á la general indiferencia, que 'l Municipi sia un cau de política suicida, un medi pera satisfacer egoismes, quan no conveniencias particulars, un grahó de l' escala per ahont s' enfilan aquets homes ambiciosos que han portat á la nostra Patria al rebaixament y á la vergonya? ¿S' ha de tolerar per més temps que al Ajuntament sols hi vagin els representants de las collas politicas ab son natural seguici d' odis y d' envejas y de sectaris apassionamets?

No. Las lluytas politicas, que tants esforsos y iniciativas han esmersat inútilment, costant moltes vegadas rius de sanch y abundosas llágrimas, en lloch han fet tant mal com al Municipi, puig desnaturalisantlo y estrafent son caràcter y sa significació, l' han convertit en camp de batalla ahont ni vençuts ni vencedors han procurat altra cosa que aprofitarse del boti abandonat per l' ensopiment y l' apatia del poble. Al municipi, donchs, no deu anarhi á fer política, no hi deuen anar els qui ab un renom qualsevol acaparan ó pretenen acaparrar la governació de l' Estat: s' hi há d' anar tant sols á fer administració, hi han d' anar tant sols ciutadans de bona lley, gent de sa casa, de probada bona fé y d' inmaculada honradesa.

Un' altra condició han de reunir els Ajuntaments si 's vol que siguin la veritable representació del poble y donguin els fruits que tots devèm esperarne; y aquèsta qualitat es tan precisa y indispensable, que sense ella no es possible que las necessitats de la població sian degudament atesas y satisfetas. Preguntèu avuy als obrers, als pagesos, als comerciants, als industrials, als artesans, als propietaris y als homes de ciencia, qui 'ls representa dintre al Municipi, y vos respondrán tots á la una: NINGU.

¿Es per ventura que aquestas classes en que naturalment se divideix la societat, no representan interesos y interesos sacratíssims? ¿Es que ja tenim el problema social resolt y no 's poden presentar á cada moment conflictes que 'ns portin dias de dol y de tristesa? ¿Es que ha de consentirse l' explotació de l' obrer, l' abandono punible de la pagesia, la falta de protecció pera l' industrial y 'l comerciant, la poca cultura de l' artesà, el menyspreu de l' home de ciencia y l' injusticia ab que 's tracta al propietari?

Per aixó nosaltres, seguint l' antiga tradició catalana, perfecta y veritablement democrática, volèm que al Municipi hi estigan representats tots els interesos, tant els dels richs y dels menestrals com els dels pobres; y per aixó també quan sia hora de formar la llista de candidats, tindrem ben presents els distints estaments que forman la ciutat, pera que 'l nostre Municipi resulti un acabat conjunt de las forsas vivaes de Tarragona, de l' Agricultura, de l' Industria, del Comerç, de la propietat y del treball manual y intelectual.

Si voléu un programa, aquí 'l teniu. Rés de promesas enganyosas y de projectes colossals y difícils de realisar. Honradesa, administració y veritable representació del poble, rés més volèm pera 'l Municipi.

Aquets son els nostres propòsits y las nostras conviccions. Si 'ls qui fins ara s' han mostrat indiferents, las personas totes de bona voluntat, sense excluir á las associacions y als particulars que defensen honradament qualsevol mena d' ideals, volen ajudarnos en nostra patriòtica tasca, la victoria será segura y Tarragona 'n rebrá positius beneficis. Si las nostras manifestacions son rebudas ab indiferencia, esperarèm resignats un' altra ocasió més oportuna, ó que altres elements de més válua y més afortunats que nosaltres

sápigan dexondir la conciencia del poble pera tráurel d' una vegada pera sempre de las grapas del caciquisme.

Tarragona, 12 Octubre de 1901.»

(Segueixen les firmes).

¡VINT ANYS ENDARRERE!

Es per tots conceptes digna d' aplauso l' obra portada á cap per l' intelligent y distingit fotógrafo d' aquesta ciutat D. Bonaventura Masdeu, reproduhint algunas vistes de Tortosa, preses uns divuyt ó vint anys endarrere.

Al mirar les esmentades fotografies, lo pensament no pot per menos que tornar á n' aquell temps tant preciós, en que tot era goig y bon humor.

Les vistes que 'l Sr. Masdeu té exposades als seus aparadors del carré de la Rosa, representen la una, les muralles de fora 'l pont quant lo portal estava rodejat de fossos y l' arrabal de Ferreries no semblava de Tortosa.

Al passar los ulls per aquesta vista, ens torna á la memoria la época en que sortiem á jugar per aquells voltans, y sembla encara que sentim los tochs de trompeta quant al cap vespre ens avisava que 'l portal s' anava á tancar fins al dia sigüent.

Un' altra vista representa 'l Paseo de la Ribera, (avuy Mercat Públich) y també acudeixen á nostra memoria aquells dies tan felissos que al sortir d' escola anavem á erbargirse jugant per aquells pedrissos y corrent pels payols de casa lo Governador militar. Allí anavem quant erem noys á veure arribar la tropa, que formava al mitj del passeig, pera desd' allí ser allotjada per les cases. Allí, baix d' aquells arbres que 'l senyor Masdeu ens ha ressucitat, jugavem á la baralluga, al trompitol, al flet dit, al canutet y á tonya. ¡Quants recots venen al nostre pensament al contemplar de nou aquell hermós passeig!...

Als aparadors del Sr. Masdeu hi han exposades algunas vistes més de Tortosa, pero la que hem examinat detingudament y de la que no hem volgut passar per alt ni 'l més petit detall, es la que representa l' estillero que coneixiem ab lo nom dels *Titets*, (avuy convertit en montanyes del Parque). Allí es veuen á mitj fer barques de bou, llauts, llauges, alguna barcaassa, fustes y trossos de tronch deixats en desordre; un' andanada de llauts al riu y en últim terme les barraques dels calafats y algunas cases de menjar y veure.

Los que som fills de mariner y 'ls que per aquell temps, sent noys, habitaven pels carrers de la part del Temple, de segú que al veure aquesta fotografia se recordarán de les hores tan bones que 's passaven jugant per entremitj de los fustes y barques á mitán fer.

Ben present tenim encara tot aquell barri de fusta, compost de infinitat de barraques propietat dels calafats, entre les que recordèm la de Franch; la de Cosidó, conegut pel *Xiquitan*; la de Bello; la de Nicolau, apodat lo *Xicotó*; la de Roch y moltes altres.

Parlàn dels *Titets*, torna á la nostra memoria la gran festassa que 's feya lo dia que s' abarava un llaut per primera vegada. Al arribar allí los xicots, ja

trobavem lo barco adornat ab banderes y subjectat per la popa ab un calabrot, y 'ls operaris preparats ab llargues barres pera ajudar á la maniobra. Per una escala de gat pujavem á la cuberta del llaut y quan erem coranta ó cinquanta baylets y 'l directó ó mestre calafat donava l' ordre, comensavem tots á fer *balandra*, y 'l barco ajudat pels de les barres situats á un y altre costat, anava llisán poch á poch, fins que 's precipitava per la pendent del avaradó, y fent un cabussó com si desaparegués pera sempre, entraba per primera vegada á l' aygua, en mitj de grans aplausos y crits d' alegria.

Un cop tenien lo barco atracat á terra, saltavem y desde la barraca ahont estaven los amos del llaut y 'ls convidats, comensaven á tirar confits y al gún cuarto, que tots ens disputavem en recullir, mentres ells saborejaven les delicies d' un convit.

Después venia l' acte de benehir lo barco. ¡Qué bonich y qué conmovedó era veure lo capellá sobre cuberta, revestit de sobrepellis y estola, benehint de popa á proa aquell non vaxell que havia de creuhar lo mar en totes direccions!

L'espai de que disposém, no'ns permet entrar en detalls respecte á la transformació qu' han sofert los terrenos de les esmentades fotografies.

No volém, pues, acabar aquestes ratlles sense avants felicitar al Sr. Masdeu per haver tingut la bona idea de reproduhir aquelles vistés, que tant grats recorts ens ha tornat á la memoria. recordantnos m' l' escenes de quant erem noys.

E. Cantero y Hernandez

Tortosa, Octubre de 1901.

Els alumnes de la escola d' Arquitectura á Tortosa

Lo dijous al mitjdia, procedents de Tarragona arribaren á nostra ciutat los alumnes de la Escola d' Arquitectura acompanyats de son Director y Professor nostres estimats amichs y companys D. Lluís Domenech y Montaner, Diputat á Corts per Barcelona y l' il·lustrat Arquitecte D. Antoni Gallissá.

La mateixa tarde visitaren la Seu, lo Palau Bisbal y 'l Museu municipal, fent, d' aquet últim, grans elogis y demostrant la seva admiració vers l' Arquitecte senyor Abril, fundador y director d' aqueixa replega de troballes arqueològiques, quina exposició honra á Tortosa y á les persones que en llurs donatius l' han enriquida. Tots se dolgueren de la falta de protecció del Municipi, quina incuria serveix d' embarrera á una obra tan geganta y profitosa pera la cultura dels pobles que revihuen al dols recort de les grandeses de sa patria.

L' amich Domenech estigué sols hores entre nosaltres, puig tingué qu' anarse 'n á corre cuyta en l' exprés de la mateixa tarde.

Baix la direcció del amich Gallissá, els alumnes han estudiat la Catedral per dintre y per fora, admirantse del caracter personal d'aqueix temple hermosissim quina construcció te una fe-

somia tan propia que l' ha fet sempre simpátiich els ulls del excursionista

Durant aquestos dos dies els alumnes han aixecat la planta de nostra Iglesia major y tret un bon número de croquis y fotografies que sorvirán en llur dia de complement als plans que se 'n emporten.

Han copiat, també, detalls arquitectonichs del Col·legi de Sant Lluís y tret varies fotografies del Palau Bisbal y d' una Creu que hi ha al Museu.

Llástima que 'l temps emplujat no 'ls haigi permés trevellar ab sencera llivertat tot el dia d' ahir, en quina vesprada prengueren l' exprés cap á Barcelona.

Tant lo senyor Gallissá com els simpátiichs alumnes quedaren molt satisfets de sa visita á Tortosa, á la quina pensen tornar aviat.

Nosaltres els hi agraïm coralmnt aquesta excursió qu' agermanará en l' esdevenir altres visites prou sonmiades pels que sentim profund afecte per les glorioses tradicions de nostra patria.

Bon viatge.

M.

COLORES

Tú no creus que á un tintorer la competencia l' hi faig; per forsa 't convenceré y á provarho correns vaig.

Al véuret un demati, no sé pas lo que sentí; mes mirante tant hermòsa, vaig quedar, t' ho tinch de dir, aixis de un color de rosa.

Un dia rondante un *cunda*, ab veu de baix molt profunda sento que diu *are cau*: y, amigo, 'm doná una tunda que vá deixarme tot blau.

D' allavoras, pots contar ab quina por dech anar quant passo pe 'l teu carrer; tanta, que me dech tornar *blanch*, com un full de paper.

Y 'l dia (per mi gens bó) que mirant al teu balcó al militar vaig trobá, de malicia, si senyor, vaig quedar *groch* com safrá.

Tú al poch rato vas sortir y burlantvos tots de mi, vos posáreu á enrahonar; ira llavors vaig sentir y ja *vert* me vaig tornar.

Are ves si tinch rahó de lo que t' hi dit primer, que cambiant tant de color bé puch ser bon tintorer.

Miquel Sanchez Cano.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA
Diumenge, dia 20, Sant Joan Canci.

—Dilluns, 21, Sant Hilarión.—Dimars, 22, Santa Maria Salomé.—Dimecres, 23, Sant Pere Pasqual.—Dijous, 24, Sant Rafel Arcángel.—Divendres, 25, Sant Crspi.—Dissapte, 26, Sant Evaristo.

NOTICIES

Aquesta setmana ha sigut tan plujosa que casi 's fá impossible sortir de casa. Malgrat l' ayguat del dimars, á l' hora qu' escribin aquestes ratlles segueix lo cel entoldat. cayent un' aygua que va prenent tot lo caracter de temporal:

Felicitem á nostre amich y company D. Emili Fumadó y á la seva senyora esposa pel naixement de sa primera filla, batejada, abans d' ahir, ab lo nom de Mercé, Teresa.

Deu li dongui molts anys de vida y siga per' al pervindre l' alegria de sos pares.

Segons noticies fá temps qu' una societat anónima, que compta ab un capital fabulós, treballa pera conseguir la construcció y explotació del proyectat canal á n' aquesta banda de riu.

Molt ens alegrariam que la noticia resultés certa.

Després d' haver passat l' istiu entre nosaltres, ha marxat cap á Madrid nostre benvolgut amich y company, l' artista D. Antoni Serveto.

També se 'n anat á Barcelona de pas cap á Saragossa, nostre amich lo pintor D. Joan Cardona.

Nostre Ilm. Sr. Bisbe, marxá lo dijous á Madrid á jurar lo carrech de Senador. Se proposa estar allí fins que 's porti al Senat la lley sobre congregacions religioses.

La brigada municipal, dividida en varies seccions, s' ocupa aquestos dies en arreglar los camins vehinals y 'ls carrers de la ciutat malmesos á consecuencia de les plujes.

L'er compte del Municipi s' ha escamentat una nova perforació pera dotar d' aygues á la ciutat.

Alguns moliners d' oli tracten d' adquirir máquines portátiles pera la extracció del oli de la sansa.

La Societat Sucrera de Sant Lluís, s' ocupa en probar la remolatxa cultivada en nostres camps, ensajant, al propi temps, la nova máquina pera la panificació de la mateixa.

Se 'n diu que á Capsanes s'ha comés un horrible crim.

Segons las versions, trobantse la dona d' un empleat del ferro-carril sola á casa, fou trobada assassinada.

Al tindre noticia del fet lo Jutjat de Falses, se trasladá á Capsanes pera practicar las primeras diligencias.

Se creu que 'l motiu del crim fou lo pobs.

L' insigne patrici Reverent Mossen Tomas d' Aquino Rigualt, autor de varios llibres catalans de propagandá religiosa, ha tingut l' atenció d' enviarnos un exemplar de la *Carta pasto-*

ral d' entrada, del Emm. Sr. Cardenal Casañas, traduhida per ell á nostra llengua materna.

Agraïm l' obsequi y felicitem al sabi Dr. Rigualt pel patriotisme que demostra vers les coses importants de nostra terra.

Anit tingué lloch en lo teatro Principal lo debut de la Companyia dramática que dirigeix lo primer actor D. Rafel Masip, posant en escena l' obra de Echegaray titulada «De Mala Raza.»

La senyora Coello y el senyor Masip foren estrepitosament aplaudits, en les escenes més culminants de l' obra.

Los demés artistes van estar molt be dintre del papé que 'ls tocá representar.

Per final de festa se posá en escena la revista «Madrid, Barcelona y Valencia», que 'l publich la rebé ab molt de gust, y aplaudi en gran manera lo parlament del que fa 'l paper de catalá demostren que Madrid necessita de les provincies pera podé fer bullí l' olla.

En una paraula: la Companyia es de les millorettes que 'ns han vingut per aquí y aixi ho va demostrar lo publich cridant als artistes al final de tots los actes, al palco escenich.

Avuy hi haurá funció tarde y nit.

Per la guardia civil han sigut conduhits á Tortosa, ingressant á la pressó á disposició del Jutjat, dos subjectes forasters que armats ab pistolas, detingueren á un carreter entre Uldecona y Galera, robantli los cuartos que portaba.

La detenció s' efectuá á l' estació d' Amposta.

S' ha ensajat ab éxit la llum eléctrica á la important vila de Uldecona.

La Companyia gimnástica de Mr. Luis que treballa en la Plassa de Toros, anuncia per' avuy lo debut dels artistes germans Vil iams.

Si'l temps convida si pot passar un ratet bo, pues val la pena anarhi tan sols sigue per admirar la forsa muscular del director de la Companyia Mr. Luis, y que 'l publich, tan á n' ell com als demés artistes, no escaseja 'ls aplausos.

ALS AGRICULTORS:

En los magatzems de D. Martí Gilabert se venen á preus sens competencia, fabes de Mahó y del pais, blat de totes classes y ordi. propis pera la sembra y d' una calitat molt excelent.

CANTARELLES

La festa espero ab anhel, que hi regni 'l goig ab esclat; bona es la festa major si no tinch cap convidat.

Prou que ho se que estás contenta, que ab mi tens un manso xay; aprop teu, del tot be 'm trobo; mes casarnos, aixó may.

De fadrina erats tant viva, com un peix que fuig de l' am; y ara vas tantsemendona, caminant penjim penjám.

MORESO MORESO

Botiga de calsat de totes classes

SABATES Y BOTINES D'ISTIU

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.—Preus fixos.
Ventes al contat.

PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU.—TORTOSA

ARTHUR MESTRE

Gran surtit de Petaques, Paraygues, Pipes, Parassols, Bastons, Colls, Puñys, Mitjes, Mitjons, Joguets, Puntilles, Brodats, Perfumeria, Acordeons, Objectes pera regalos y tota classe d' articles pera barbers.

GRAN SURTIT DE QUARTINES JAPONESSES EN CARTÓ DE TOTES MIDES Y VENTALLS DE TOTES CLASSES. CORBATES, QUINCALLA, GUANTS, ETC.

Carrés d' En Carbó, 11 y 13 y Pescadors, 1
TORTOSA

LLIBRERIA,
LLIBRERIA,
COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

DE

D. Obdulio Rodriguez

Carré de Moncada, 1

TORTOSA

LA CHERTOLINA

XOCOLATE
Y
LLEGITIM
TURRÓ
DE
CHERTA

Joseph Ricart
CHERTA (Tarragona)

IMPRESMA E E. Cantero y Hernandez

IMPRESIONS PERA 'L COMERS: Factures; Cartes; Memorandums; Accions; Sobres; Prospectes; Lletres; Chéchs; Pagaré; Esqueles; Circulars; Notes de preus; Estats; Rebuts; Catálechs; Talonaris; Volants; Modelació pera oficines; etc., etc. Impresions ab tinta de copia.

CROMOTIPOGRAFIES

Títuls honorífichs
Etiquetes de totes classes;
Invitacions;
Targetes;
Participacions de casament;
De naixement;
De primera Missa
De Professió Religiosa;
Recordatoris y tota classe de treballs fantasia.

Especialitat ab impresions artístiques sobre satí, papé japonés y pergamí.

Vinyetes modernistes y characters gòtich del sigle xv

Varietat en clixés pera goigs y escapolaris.

Targetes visita desde una pesseta lo cent.

IMPRESIO DE OBRES DE TEXT: Periodichs; Revistes; Memories; Reglaments; Follets; Obres científiques y Literaries, etc., etc.

Esqueles defunció. — Impresos ab tinta blanca sobre papé negre ó cartolina. Treballs artístichs á varies tintes. — Cromos pera felicitacions y Carnets pera festes y menús. — Impresió de targetes postals.

TIMBRES DE GOMA.—PLANXES DE FERRO ESMALTAT

Timbres de caoutchouc. — Tintes pera sellá. — Tampons, Caixes, Montures, etc. etc.

Carré de San Blay, 34. -- Tortosa